

Protokoll fra Hamar bispedømmes ungdomsting 2018

Konstituering av tinget:

- Einar Østerhagen og Johanna Hellem-Hansen velges som dirigenter
- Halvard Bjørkås er referent
- Sigve Thorbergesen Reedtz og Synnøve Markeng er tellekorps

Sak 1/18: Tenk at det kan nytte

- Enstemmig vedtatt, se vedlegg

Sak 2/18: Et godt fellesskap

- Enstemmig vedtatt, se vedlegg

Sak 3/18: Hellige rom for alminnelige liv

- Enstemmig vedtatt, se vedlegg

Sak 4/18: Statutter

- Enstemmig vedtatt, se vedlegg

Valg (inkludert medlemmer valgt i 2017)

Fornavn	Etternavn	Fødselsår	Hjemsted/Menighet	Rolle
Madeleine	Wold Nilsen	1998	Gjøvik	Fast medlem, valgt for 2 år i 2017
Filip	Hovland	2000	Acta Oppland	Fast medlem, valgt for 2 år i 2018
Magnus	Kessel	2001	Fåberg menighet	Fast medlem, valgt for 2 år i 2018
Michaela	Mehari	2001	Søndre Land	Fast medlem, valgt for 2 år i 2018
Mikael	Høyersten	2002	Mo Menighet	Fast medlem, valgt for ett år i 2018
Live	Reiss-Jacobsen	2003	Kapp	Fast medlem, valgt for ett år i 2018
Matilde	Ødegaard	2002	Vestre Slidre	Vara
Vilde	Stenseth	2000	Nordskogbygda	Vara
Louise	Knutsen	2001	Gjøvik	Vara
Marte Moen	Nordli	2000	Nordre Ål	Vara

Møte i det nyvalgte ungdomsrådet

Halvard Bjørkås

Halvard Bjørkås, referent

Sak 1: Tenk at det kan nytte...

Ungdomstinget for Hamar bispedømme ønsker å styrke kirkas miljøengasjement. Vi kan ikke la være å ta hensyn til klimautfordringene. Hver og en har ansvar, hver og en kan ha en rolle. De store miljøutfordringene vi allerede lever med, krever handling. Vi er bekymret for plastforsøpling, klimaendringer og altfor høyt personlig forbruk. Vi mener også det er på tide å slutte med oljeboring i sårbare naturområder.

Både den enkelte og kirka som organisasjon må se sitt ansvar. Alle menigheter i bispedømmet bør ta sin egen rolle på alvor ved å bli med i ordningen for Grønne menigheter. Bispedømmerådet og fellesrådene bør sertifiseres gjennom ordningen for Miljøfyrtårn. Vi må søke samarbeid med andre som vil være med i arbeidet for en bærekraftig framtid. Sammen kan vi få til nødvendig endring.

Hamar bispedømmes ungdomsting 2018 oppfordrer Hamar biskop og bispedømmeråd til å:

- Sørge for at miljø får oppmerksomhet i menighetenes liv
- Redusere forbruket av papir på ulike nivåer i kirka, og redusere energiforbruket i kirkebyggene i Hamar bispedømme ved andre metoder enn å holde kirkene stengt, f.eks gjennom vedlikehold som energieffektiviserer
- Fremme miljøbudskapet gjennom ulike mediekanaler, inkludert sosiale medier, men også formidle gleden ved å bevare jorda, ikke bare byrden
- Lage et kirkelig klimaregnskap for bispedømmet som får fram kirkas klimaavtrykk gjennom blant annet statistikk som hjelper oss å se hvor vi kan forbedre oss og hvilken betydning handlingene våre har
- Være gode forbilder ved å
  - vise rasjonelle og kritiske holdninger til miljøspørsmål
  - gå foran i handling knyttet til miljø

Hamar bispedømmes ungdomsting 2018 oppfordrer menighetene i Hamar bispedømme til å:

- Gi miljø oppmerksomhet i menighetens liv, gjennom undervisning (for barn, ungdom og voksne), forkynnelse (i prekener og annen formidling) og aktiviteter (som f.eks organisert dugnad for opprydding i nærmiljøet eller gjenbruksmarked)
- Redusere menighetens forbruk ved å
  - reducere bruk av plast til et minimum og slutte helt med plastposer og engangsservise i plast
  - minst halvere forbruket av papir til gudstjenester, undervisning og annen aktivitet
  - reducere energibruk knyttet til belysning og oppvarming
  - heller gi bort enn å kaste mat
- Bli grønne menigheter og lage en lokal klimaplan som viser ulike tiltak og frist for når de skal være gjennomført, basert på ideene i forrige punkt
- Lage møtepunkter for samarbeid med andre aktører (kommune, bedrifter, lag og foreninger) for å finne miljøvennlige løsninger i lokalsamfunnet og f.eks lage avtaler med kafeer og restauranter slik at det kastes mindre mat
- Oppfordre til, og organisere, samkjøring til kirkelig aktivitet og legge aktivitet på steder som begrenser transportbehov

Hamar bispedømmes ungdomsting 2018 oppfordrer ungdom til å:

- Jobbe med egne holdninger til klimaspørsmål og øke respekten for naturen og de vi deler det med
- Redusere eget forbruk (f eks knyttet til shopping og reising) og fremme gjenbruk (f eks arrangere byttemarked blant venner)
- Gå eller sykle på korte reiser
- Reise kollektivt på lengre reiser
- Resirkulere og kildesortere

Sak 2: Et godt fellesskap

Dette dokumentet er til bispedømmeråd, menigheter og alle oss som enkeltpersoner i Hamar bispedømme

Hei - hvordan går det?

Vi, ungdommer på Ungdomsting i Hamar bispedømme, vil i denne saken legge vekt på hva som kjennetegner et godt fellesskap og hvordan vi bidrar til å skape gode fellesskap.

Med et godt fellesskap mener vi en samling mennesker der alle kan være seg selv, og er trygge på hverandre. Vi kan si det vi mener, og være den vi vil være. Det er et fellesskap hvor vi ser hverandre, lytter og kan bruke og utforske ulike sanser. Et sted ingen blir oversett.

Trygghet er viktig i et godt fellesskap. Tryggheten kommer til uttrykk gjennom at den enkelte føler seg ivaretatt, og opplever at folk bryr seg på ordentlig, og ikke gjør det bare for å være hyggelig. I et trygt fellesskap kan vi være ærlige om hvem vi er, senke skuldrene, slappe av og ikke «late som». Vi er komfortable og møter hverandre med åpne armer.

I et godt fellesskap kan vi ha det gøy sammen og utfordre hverandre. Vi kan si ifra når ting ikke er greit. Vi bryr oss når noen har det vondt, og kan ha dype samtaler om vanskelige ting. Relasjonsbyggingen i fellesskapet er ikke forhastet, men utvikler seg naturlig over tid.

Sammen tør vi:

- å ha blikk-kontakt
- å dele
- å utfordre oss selv
- å invitere til aktivitet
- å feile
- å prøve en gang til

Hamar bispedømmes ungdomsting 2018 oppfordrer Hamar bispedømmeråd og Hamar biskop til å:

- Lage en idébank med arrangementer som skjer i menigheter i bispedømmet som kan deles.
Arrangementer nevnt på ungdomstinget som er for alle: alternativ jul, besøk på asylmottak, trommekurs (og andre kurs), språk café, familiemiddager, familieleirer for nye familier
- Leie ut kirker til gudstjenester/samlinger til andre trossamfunn

Hamar bispedømmes ungdomsting 2018 oppfordrer menighetene i Hamar bispedømme til å:

- Arrangere «gjestebud» (måltidsfellesskap) i samarbeid med organisasjoner som f.eks. Røde Kors
- Være en arrangør av tema-arrangement der konfirmanter og andre frivillige i menigheten kan være involvert. Vi ønsker at menighetene ser på mulighetene ved å samarbeide med lokale foreninger og kristne organisasjoner i lokalmiljøet
- Lage gudstjenester (temamesser) med kirkekaffe i samarbeid med folk fra forskjellige kulturelle miljøer/organisasjoner/land
f.eks.: Gudstjenester med fokus på ett spesifikt land hvor bl.a. bønner som er knyttet til det spesifikke landets utfordringer leses på ulike språk.
- Informere om kirka og menighetens aktivitetstilbud til ny-tilflyttede.
f.eks.: «Bli kjent med kirka» samlinger, informasjonsmateriell om ulike tilbud og aktiviteter menigheten har (eller kan sette i gang) på vanlige gudstjenester.
- Tilby kurs for asylsøkere og flere som ønsker å vite mer om kristen tro (f.eks. trosopplæring for unge og voksne)

Hamar bispedømmes ungdomsting 2018 oppfordrer ungdom til å:

- Ikke bare være opptatt av egen space, men jobbe med å være oppriktig interessert i andre
- På buss/tog og i sosiale settinger generelt, ikke sette sekken på setet ved siden av, en heller si; «Det er ledig her», og slik være inviterende og vise generell folkeskikk
- På skolen/i kantina/på byen; smil, og si hei - hvordan går det? Vil du være med? Slik være en som selv tar kontakt med nye og inviterer
- Ta initiativ til regelmessige møtepunkt (f.eks. skolelag o.l.) for å snakke om hva som helst i en fast tid på skolen og/eller i menigheten
- I en relasjon, trene på når vi skal fortsette og når vi skal backe unna. Et eksempel er når og hvilke komplementer som er greit å gi.
- Bruke språk som samler og ikke splitter. På denne måten være interessert i de andre.

Sak 3: Hellige rom for alminnelige liv

Hamar bispedømme har nettopp vedtatt en ny visjon; «Hellige rom i alminnelige liv». Visjonen skal si noe om hva bispedømmet ønsker å være, en setning som skal motivere til å jobbe i samme retning. Ungdomstinget skal være med på å si hva dette kan bety i praksis for menighetene i Hamar bispedømme og for de som er medlemmer i kirken.

Hva betyr det for oss at noe er hellig?

«Hellig» betyr at noe er verdifullt, dyrebart, noe vi er redd for å miste og som vi har stor respekt for. Landet vårt er hellig, vi må ta vare på tradisjonene våre og kirken vår. Kirken er en del av Norges historie, det som gjør landet vårt til vårt. Akkurat som med miljøet, hvor mange små ting vi gjør, hjelper i den store sammenhengen. Kirken er en liten ting, som gjør det til noe stort. Noen mener forholdet vårt til andre trossamfunn er hellig, forholdet til de som står utenfor Den norske kirke. For mange er familie, venner, kjæledyr og egen tro det aller helligste. Eller Gud, som er større enn alt.

Hva er et hellig rom?

Troen vår er hellig, men ingen kan være kristen helt alene. Det er viktig å ta vare på gode relasjoner og være med å lage fellesskap. Kirken må skape rom utenom gudstjenester også, være åpen og invitere ulike mennesker inn i fellesskapet. Det er mennesker som utgjør fellesskap – ikke den fysiske kirken. Et hellig rom trenger ikke å være et kirkerom i en kirke, men kan være et grupperom på en skole, hjemme i sofaen hos noen, rundt et leirbål, i et telt eller et annet sted ute. Naturen er det mest naturlige og fineste vi har. Den er også skapt av Gud, så hvorfor ikke bruke den mer til gudstjenester? Mange synes det er vanskelig å gå inn i en kirke, og da er naturen et godt alternativ. Hvis alle tror at et sted er hellig, da blir det hellig.

Kirkerom er også hellige. Når vi kommer inn i kirken på konfirmasjonsdagen, merker vi at det skal skje noe spesielt. Noen ganger er det fint bare å sitte der i stillhet også, tenne et lys og be en bønn. Det er alltid noen der, hvis vi vil snakke med noen. Det er det fine med kirken, du er alltid velkommen. Det beste hadde vært om alle kirker var åpne hele tiden, særlig etter skoletid.

Hvordan skaper vi hellige rom?

Vi må ha lidenskap for det vi gjør. En lidenskapelig prest som holder preken, blir noe hellig, nesten som en åpenbaring. Vi kjenner det på kroppen når presten klarer å relatere det til noe vi kjenner oss igjen i. Prester er flinke til det. Og når vi synger lovsang, da kjenner vi det vi synger. Kirken kan gjerne bruke mer musikk, arrangere festivaler og teaterstykker. Det gir energi og livet blir bedre. I Brasil feirer de påsken med store parader i gatene, med dans og musikk. Da feires Jesus og det er fest!

Misjonærer er gode eksempler på det å skape rom. Arbeidet de gjør er hellig for de menneskene som opplever det, som får ta imot det kristne budskapet. Det er viktig å være åpen om tro, dele den med andre. Dersom vi er positive og engasjerte rundt vår egen tro, vil

det påvirke de vi er sammen med. Sprer vi glede og kjærlighet, klarer vi kanskje å fjerne fordommer mot det å være kristen og mot Gud. Kanskje gir vi noen et annet inntrykk av Gud. Det er fint å høre andres opplevelser om tro, det gjør at andre føler seg trygge på å dele sin tro tilbake. Vi er alle mennesker uansett.

Hamar bispedømmes ungdomsting 2018 oppfordrer Hamar bispedømmeråd til å:

- satse på egne arenaer for ungdom: ikke bare inkludere i noe annet, men lage noe nytt. Ungdomstinget er et godt eksempel.
- be prestene prioritere mer av tiden sin på ungdom, for eksempel å være til stede i kirken om ettermiddagen eller møte opp i kirken på kort varsel
- be prestene prioritere å være mer synlig blant ungdom, ikke bare under gudstjenesten, men også etterpå, møte opp på ungdomsklubber og delta på arrangementer for ungdom

Hamar bispedømmes ungdomsting 2018 oppfordrer menighetene i Hamar bispedømme til å:

- samarbeide om ungdomsarbeidet: på tvers av både menigheter, trossamfunn og kristne organisasjoner
- skape egne arenaer for ungdom, spesielt egne ungdomsgudstjenester
- holde flere gudstjenester utendørs
- arrangere samlinger og treff på kirkens område, siden kirken ofte er plassert på et fint sted i lokalmiljøet
- invitere til å bli kjent med kirken der man bor, lære mer om kirkebygget og kirkerommet
- tilrettelegge for at mennesker med utviklingshemming kan delta ved alle typer arrangementer
- bruke ulike kulturelle uttrykk i gudstjenesten; for eksempel band og teater – det skaper glede
- gi råd til ungdom og foreldre om hvordan man kan snakke mer om tro hjemme
- danne samarbeid innen misjonsarbeid og menighetsarbeid med andre relevante organisasjoner, for å danne et idélager for dannelsen av hellige rom

Hamar bispedømmes ungdomsting 2018 oppfordrer ungdom til å:

- ta initiativ til å samles for å snakke om tro, lese og diskutere bibeltekster, for eksempel på skolen eller hjemme hos hverandre – noe annet midt i hverdagen
- si hva vi ønsker: ta kontakt med presten, invitere oss selv til menighetsrådsmøte for å snakke om hva ungdom i menigheten er opptatt av og hva vi trenger fra kirken
- møte opp på de arrangementer menighetene tilbyr, for eksempel ungdomsklubb og ungdomsgudstjenester

Statutter for Hamar bispedømmes ungdomsråd:

- Ungdomsrådet i Hamar bispedømme består av ni medlemmer pluss fire vara representanter. Seks delegater pluss fire vararepresentanter velges på ungdomstinget. I etterkant oppnevnes tre representanter, der det er ønskelig at én jobber med ungdomsarbeid i Hamar bispedømme. Det er ønskelig at den ansatte er under 30 år.
- I tillegg har ett medlem fra bispedømmerådet møterett med tale- og forslagsrett. Dersom vedkommende er under 30 år, har denne også stemmerett. Det er ønskelig at vedkommende er under 30 år.
- Ungdomsrådets sammensetning:
  - For å bli valgt til ungdomsrådet må man være mellom 15-30 år.
  - Hver menighet kan ha inntil to medlemmer i ungdomsrådet.
  - Det bør være god geografisk spredning på ungdomsrådets medlemmer
  - Det bør være en god kjønnsbalanse i ungdomsrådet
  - Både aldersgruppene 15-20 og 20-30 år bør være representert i ungdomsrådet
  - Medlemmene velges for to år om gangen, tre nye velges hvert år.
  - Varamedlemmer velges for ett år av gangen.
  - Oppnevninger skjer for ett år av gangen.
- Ungdomsrådet:
  - er et rådgivende organ for Hamar bispedømmeråd og biskopen i saker som omhandler ungdomsspørsmål i bispedømmet (kan delta i bispedømmerådsmøter når aktuelle saker skal vedtas)
  - skal kunne fremme aktuelle saker for bispedømmerådet.
  - Følger opp saker som har vært behandlet på ungdomstinget.
- Ungdomsrådet gjennomfører minst 4 møtepunkter i året.
- Ungdomsrådet arrangerer ungdomsting i løpet av året.
- På Ungdomstinget:
  - presenteres ungdomsrådet
  - gis en årsmelding for ungdomsrådets arbeid foregående år.
  - gis ungdommene en mulighet til å komme med saker til ungdomsrådet.
- Ungdomsrådet sender to delegater til Ungdommens kirkemøte (UKM). Det bør være god kjønnsbalanse på delegatene.

Statutter for ungdomstinget i Hamar bispedømme:

1. Ungdomstinget skal fungere som et talerør for unge (15-30 år) i Hamar bispedømme.
2. Ungdomstinget holdes en gang i året i regi av Hamar bispedømmes ungdomsråd. Vedtak på ungdomstinget fattes ved alminnelig flertall. Ved endring av statutter må flertall være 2/3. Statuttene revideres hvert andre år.
3. Hver menighet i Hamar bispedømme har anledning til å sende tre delegater med tale, forslags- og stemmerett. Organisasjoner som driver ungdomsarbeid knyttet til DNK i Hamar bispedømme, har anledning til å sende to delegater med tale, forslags- og stemmerett.
4. Valg av Ungdomsråd:
  - a. I forkant bør menighetene sende inn forslag til kandidater i god tid før UT. Forslag til kandidater kan også fremmes på selve UT.
  - b. Kandidatene presenteres på en likeverdig måte. Det er kun delegater på UT som kan stille til valg.
  - c. Se statutter for ungdomsrådet for ungdomsrådets sammensetning.
  - d. Valg av leder og nestleder foregår innenfor ungdomsrådet. Lederen bør være av de valgte medlemmene.
5. Ungdomstingets mandat:
  - a. Et felles forum for kristent ungdomsarbeidet i Hamar bispedømme
  - b. Å debattere saker som kommer opp på ungdomstinget
  - c. Fatter vedtak i saker som ligger innenfor ungdomstingets mandat
  - d. Formulere vedtak som oversendes Hamar bispedømme